
HOF VAN JUSTITIE 7 MAART 2018

EUROPEES EN INTERNATIONAAL GERECHTELIJK RECHT

Executie en bevoegdheid – Verordening EG nr. 44/2001 van 22 december 2000 – Rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken – Bevoegdheid – Uitsluitende bevoegdheden – Artikel 22, punt 2 – Geldigheid van de besluiten van organen van vennootschappen of rechtspersonen met plaats van vestiging op het grondgebied van een lidstaat – Uitsluitende bevoegdheid van de gerechten van die lidstaat – Besluit van de algemene vergadering van een vennootschap waarbij de gedwongen overdracht van de aandelen van de minderheidsaandeelhouders van die vennootschap aan de meerderheidsaandeelhouder van diezelfde vennootschap gelast en het bedrag van de vergoeding die door deze meerderheidsaandeelhouder aan hen moet worden betaald, wordt vastgesteld – Gerechtelijke procedure voor toetsing van de billijkheid van die vergoeding

In deze omstandigheden dient op de eerste vraag te worden geantwoord dat artikel 22, 2. van verordening nr. 44/2001 aldus moet worden uitgelegd dat een vordering als in het hoofdgeding, die strekt tot toetsing van de billijkheid van de vergoeding die de meerderheidsaandeelhouder van een vennootschap moet betalen aan de minderheidsaandeelhouders ervan bij gedwongen overdracht van hun aandelen aan deze meerderheidsaandeelhouder, valt binnen de exclusieve bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat waar die vennootschap is gevestigd.

E.ON Czech Holding AG/Michael Dedouch, Petr Streitberg, Pavel Suda; in tegenwoordigheid van Jihoeská plynárenská a.s.

Zet.: R. Silva de Lapuerta, rapporteur (kamerpresident), J. C. Bonichot, A. Arabadjiev, S. Rodin en E. Regan (rechters)

OM: M. Wathelet (advocaat-generaal)

Pl.: D. Vosol (advokát) en P. Zima (advokát) en M. Smolek, J. Vlácil (gemachtigden) en M. Heller, J. Hradil (gemachtigden)

Zaak: C-560/16

(...)

21. Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 22, 2. van verordening nr. 44/2001 aldus moet worden uitgelegd dat een vordering als in het hoofdgeding, die strekt tot toetsing van de billijkheid van de vergoeding die de meerderheidsaandeelhouder van een vennootschap moet betalen aan de minderheidsaandeelhouders ervan bij gedwongen overdracht van hun aandelen aan deze meerderheidsaandeelhouder, valt binnen de exclusieve bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat waar die vennootschap is gevestigd.

(...)

DROIT JUDICIAIRE EUROPÉEN ET INTERNATIONAL

Exécution et compétence – Règlement CE n° 44/2001 du 22 décembre 2000 – Compétence judiciaire, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale – Compétence – Compétences exclusives – Article 22, point 2 – Validité des décisions des organes des sociétés ou des personnes morales ayant leur siège sur le territoire d'un État membre – Compétence exclusive des tribunaux de cet État membre – Décision de l'assemblée générale d'une société ordonnant le transfert obligatoire des titres des actionnaires minoritaires de cette société à l'actionnaire majoritaire de celle-ci et fixant le montant de la contrepartie devant leur être versée par ce dernier – Procédure judiciaire ayant pour objet de contrôler la caractère raisonnable de cette contrepartie

Dans ces conditions, il y a lieu de répondre à la première question que l'article 22, 2., du règlement n° 44/2001 doit être interprété en ce sens qu'un recours, tel que celui en cause au principal, ayant pour objet le contrôle du caractère raisonnable de la contrepartie que l'actionnaire principal d'une société est tenu de verser aux actionnaires minoritaires de celle-ci en cas de transfert obligatoire de leurs actions à cet actionnaire principal, relève de la compétence exclusive des tribunaux de l'Etat membre sur le territoire duquel cette société est établie.

34. *In casu* is het weliswaar zo dat een procedure als aan de orde in het hoofdgeding krachtens het Tsjechisch recht formeel niet kan eindigen met een beslissing die leidt tot nietigheid van een besluit van de algemene vergadering van een vennootschap dat betrekking heeft op de gedwongen overdracht van de aandelen van de minderheidsaandeelhouders van deze vennootschap aan de meerderheidsaandeelhouder ervan, maar de draagwijdte van artikel 22, 2. van verordening nr. 44/2001 mag overeenkomstig de vereisten van een autonome uitlegging en eenvormige toepassing van de bepalingen van deze verordening niet afhangen van de keuzes die in het nationaal recht van de lidstaten zijn gemaakt of variëren naar gelang van deze keuzes.

35. Ten eerste vindt deze procedure haar oorsprong in de betwisting van het bedrag van de vergoeding voor een dergelijke overdracht, en ten tweede beoogt deze de toetsing van de billijkheid van dit bedrag.

36. Daaruit volgt dat, gelet op artikel 22, 2. van verordening nr. 44/2001, een gerechtelijke procedure als aan de orde in het hoofdgeding betrekking heeft op de toetsing van de geldigheid van een besluit van een orgaan van een vennootschap op een bepaald punt, en dat een dergelijke procedure hierdoor binnen de werkings sfeer van deze bepaling kan vallen, zoals door de bewoordingen ervan beoogd.

37. Concreet moet een gerecht waarbij een dergelijk verzoek tot toetsing is ingediend dus de geldigheid van een besluit

van een orgaan van een vennootschap onderzoeken voor zover dit besluit betrekking heeft op de vaststelling van het bedrag van de vergoeding, beslissen of dit bedrag billijk is, en – in voorkomend geval – dit besluit op dit punt nietig verklaren en een ander bedrag van de vergoeding vaststellen.

38. Bovendien is een uitlegging van artikel 22, 2. van verordening nr. 44/2001 volgens welke deze bepaling van toepassing is op een procedure als aan de orde in het hoofdgeding, in overeenstemming met het wezenlijke doel dat deze bepaling nastreeft, en heeft deze niet tot gevolg dat de werkings sfeer ervan verder wordt uitgebreid dan door dit doel vereist.

(...)

Noot

Grensoverschrijdende waarderingsschillen na squeeze-out: artikel 24 Brussel Ibis kent exclusieve bevoegdheid toe aan rechtbanken van lidstaat van vennootschapszetel

Michiel Poesen¹

1. INLEIDING EN PLAN

1. BEVOEGDHEID OVER SQUEEZE-OUT – In het bodemgeschil in de zaak *E.ON / Dedouch e.a.* (C-560/16) betwistten de minderheidsaandeelhouders in de rechtbank te České Budejovice (Tsjechië) de redelijkheid van de vergoeding. Het bedrag van die vergoeding werd vastgelegd in een besluit tot squeeze-out dat werd genomen door de algemene vergadering van een Tsjechische vennootschap. Met dat besluit dwong de Duitse meerderheidsaandeelhouder E.ON Czech Holding AG de minderheidsaandeelhouders Dedouch, Streitberg en Sudae tot overdracht van hun minderheidsbelang. De Tsjechische rechter verwees in essentie de volgende vraag naar het Hof: betreft de betwisting over de redelijkheid van een vergoeding ingevolge squeeze-out een geding over de geldigheid van een besluit van een vennootschapsorgaan in de zin van artikel 24, 2. van de Brussel Ibis-Verordening²? Indien die vraag bevestigend moet worden beantwoord, dan is artikel 24, 2. van toepassing. Die bevoegdheidsgrond verleent rechtsmacht aan de rechtban-

ken van het land van de vennootschapszetel. Deze regel zou in de geannoteerde zaak leiden tot de bevoegdheid van de Tsjechische rechtbanken. Als echter de exclusieve bevoegdheidsgrond uit artikel 24, 2. niet van toepassing is, stelt zich de vraag welke van de overige bevoegdheidsgronden moet worden toegepast. In dat geval komt artikel 4 in het vizier, dat verwijst naar de rechtbanken van het land waarin de verweerder zijn woonplaats of zetel heeft (de Duitse rechtbanken in het geval van E.ON)³, of nog de bijzondere bevoegdheidsgrond voor “verbintenissen uit overeenkomst” in artikel 7, 1. Brussel Ibis⁴.

2. BESLISSING EN PLAN – Het Hof komt in *E.ON / Dedouch* tot het besluit dat de bevoegdheid over het bodemgeding wel degelijk onderworpen is aan de exclusieve bevoegdheid uit artikel 24, 2. Het bevestigt daarmee de uitlegging van deze bepaling die in Duitsland⁵ en Oostenrijk⁶ gangbaar is.

¹ Doctoraatsbursaal, Instituut voor Internationaal Privaatrecht, KU Leuven.

² De prejudiciële verwijzing betrof art. 22, 2. van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (*Pb.* L. 16 februari 2001, afl. 12, 1) (“Brussel I”). Deze bepaling stemt nu overeen met art. 24, 2. van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (*Pb.* L. 20 december 2012, afl. 351, 1) (“Brussel Ibis”). In wat volgt wordt verwezen naar de nummering overeenkomstig Brussel Ibis, aangezien rechtspraak over bepalingen in Brussel I die identiek zijn aan bepalingen in Brussel Ibis geldt voor beide instrumenten; HvJ 7 maart 2018, nrs. C-274/16, C-447/16, C-448/16, ECLI:EU:C:2018:160, bit.ly/2Pu6S7E, nr. 57; HvJ 9 maart 2017, nr. C-551/15, EU:C:2017:193, bit.ly/2PxVbwG, nr. 31.

³ Oud art. 2 Brussel I.

⁴ Oud art. 5, 1. Brussel I.

⁵ P. MANKOSWSKI, “Art. 22 Brüssel I-Vo” in T. RAUSCHER (ed.), *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR / EulPR. Kommentar*, München, Sellier, 2011, 501, nr. 37b; R. NIEEN, “Die internationale Zuständigkeit im Spruchverfahren”, *NZG* 2006, (441) 442.

⁶ Obersten Gerichtshof (Oostenrijk) 18 februari 2010, 6 Ob 221/09g, *Österreichische Juristenzeitung* 2010, 661, noot T. GARBER.